

MOUSSEM CITIES

ALGIERS

FEBRUARY 2020 BRUSSELS

EXPO OUSSAMA TABTI,
LOUISA BABARI, MOURAD KRINAH

Oussama Tabti

Oussama Tabti is beeldend kunstenaar. Hij studeerde aan de École Supérieure des Beaux-arts in Algiers en de École supérieure d'art d'Aix-en-Provence, en is momenteel student in het postgraduaat van het HISK in Gent. Tabti woont en werkt tussen Brussel, Algiers en Marseille. Zijn werk werpt een kritische blik op een hermetische geopolitieke ruimte, opgetrokken uit hermetische grenzen en op zichzelf teruggeplooid culturen. Op zijn eigen manier veroordeelt hij de moeilijkheid om zich te bewegen in een wereld die geglobaliseerd is, maar ook vol wantrouwen en angst voor de vreemdeling en voor verschil. In 2019 nam Tabti deel aan het Algerijns paviljoen op de Biënnale van Venetië; op het 64ste Salon de Montrouge won hij ook de prix des Beaux-arts de Paris. Zijn werken werden wereldwijd getoond en maken deel uit van tal van collecties.

Oussama Tabti *Stand-by*

Installatie, digitale print op papier, 2011

Oussama Tabti was amper drie jaar oud toen er in Algerije een politiek en militair conflict uitbrak — een van de bloedigste sinds de onafhankelijkheid. Een reeks gewapende conflicten volgden elkaar tussen 1991 en 2002 op. Ze worden — afhankelijk van het perspectief — ‘de jaren van het terrorisme’ of ‘de burgeroorlog’ genoemd. In beide gevallen ging het om een heel gewelddadige periode, waarin tussen 150.000 en 200.000 mensen het leven verloren, vooral tijdens bloedbaden tegen burgers.

In die periode vocht het leger, loyaal aan de regering, tegen verschillende militias van islamistische guerrillastrijders. Het was een zeer controversiële periode vol obscure en delicate vragen. Ze is nog steeds een taboe-onderwerp, zowel voor de publieke opinie als voor de media. Hoe kunnen we deze complexe, problematische — voor een bepaald deel van

de bevolking nog steeds ‘levendige’ — historische tijd vandaag tonen? Met welke woordenschat kunnen we de spanning van een samenleving beschrijven die verscheurd is tussen religie en secularisme; en tussen democratische vrijheid en surveillance, in naam van de veiligheid?

Tabti raadpleegde boeken in het Institut Français in Algerije en ontdekte dat er in de uitleen- en teruggavedata een tijdelijk hiaat van ‘inactiviteit’ voorkwam, dat overeenstemde met de hierboven beschreven conflictperiode. In dit werk toont de geschiedenis zich in de vorm van haakjes, inactiviteit, stilte: lezers die niet langer naar de bibliotheek gaan, boeken die niet meer worden geleend of gelezen, gemiste uitwisselingen, verloren gesprekken. Middels een esthetische vorm die doet denken aan de conceptuele fotografie van de jaren 1970, toont Tabti ons de brandende archieven van een historische tijd die, hoewel recent en springlevend in de herinnering van burgers, een feit blijft dat wordt geweerd uit de historische representatie, en tegelijk door dezelfde gemeenschap wordt geobjectiveerd en gedeeld.

Meer in het algemeen nodigt het werk van Tabti ons uit om na te denken over de representatie- of ontkeningsmechanismen die elke samenleving toepast op de gênante en ongemakkelijke feiten van haar eigen geschiedenis.

— *Bartomeu Mari*

Oussama Tabti

Sweet Home

Installatie, video en tekeningen op een houten tafel, 2019

‘Les Chibanis’ is een naam die gegeven wordt aan voormalige Noord-Afrikaanse arbeiders die tijdens de zogenaamde *Trentes Glorieuses* (‘De glorieuze jaren dertig’, 1945-1973) naar Frankrijk kwamen. In *Sweet Home* vertellen deze heren ons, via tekeningen, over hun levensomstandigheden en de onhygiënische woningen waarin ze leefden nadat ze in Frankrijk toekwamen.

Louisa Babari

Louisa Babari is een Russisch-Algerijnse kunstenares. Ze is geboren in Moskou en werkt tussen Parijs en Algiers. Haar artistieke productie bestaat uit discursieve werken die de processen van decentralisatie, haar eigen familiearchieven, en vragen met betrekking tot architectuur en reconstructie, tot taal, tekst en vertaling, documenteren. Haar werken werden getoond in het Centre Georges Pompidou, het Mac Val-museum, het Musée du quai Branly, de Kadist Art Foundation (Parijs), de David Roberts Art Foundation (Londen), het Musée des civilisations de l'Europe et de la Méditerranée (Marseille), en de Biennale van Dakar.

Louisa Babari & Célio Paillard
Corps à Corps
Video, 8'17", 2015

Louisa Babari & Célio Paillard
Close combat
Video, 9'10", 2016

Corps à corps en *Close combat* vormen een audiovisueel dispositief dat bestaat uit twee videofilms en is opgebouwd rond het denken van Frantz Fanon. Het is een tweetalig partituur-kunstwerk (in het Frans en Engels), waarbij de tekst van de Frans-Algerijnse filosofe Seloua Luste Boulbina Frantz Fanons ervaring evoceert aan het eind van de jaren vijftig in Blida-Joinville in Algerije. Fanon, die er hoofdarts was in het psychiatrische ziekenhuis, onderzocht in welke mate de koloniale overheersing in de lichamen van zijn patiënten is ingeschreven. De woorden van Seloua Luste Boulbina getuigen niet alleen van die revolte, ze verlengen en versterken haar, zodat ze levend blijft, en werkzaam.

Louisa Babari

Lecture

Audiowerk met generiek, 3'21", 2017.

Lecture werd gemaakt zonder beelden, met de hulp van mijn dochter Almée Oulahbib, op dat moment zes jaar oud, die leerde lezen en die zich trainde om ook hardop te lezen. Het werk nodigt uit om een kind te horen, naar een kind te luisteren, dat een fragment voorleest van het pleidooi van Jacques Vergès (*Pour Djamil Bouhired*, Algiers 14-15 juli 1957) ten gunste van de heldin van de slag om Algiers, die gearresteerd en ondervraagd werd door de Franse parachutisten. Ik koos een uittreksel dat een relaas van de feiten brengt, zonder expliciet gewelddadige passages. Maar terwijl Aimée het tot feiten herleide verhaal voorlas werd het duidelijk in hoeverre die 'afwezigheid van geweld' niet de lading dekte. Dat namelijk de wat vage lezing, door een kind, van een oorlogsepisode onmiddellijk deed denken aan oorlog vanuit het gezichtspunt van een kind. Dat die directheid werkte als een vertaling, van de ene tekst naar de andere (die transformeert en tegelijk trouw blijft), en enerzijds de plotse helderheid van het verhaal onderstreepte, maar anderzijds duidelijk maakte hoe vreselijk moeilijk het voor ons was om het verhaal te begrijpen.

Mourad Krinah

Mourad Krinah is beeldend kunstenaar, grafisch ontwerper en curator. Hij woont in Algiers. Zijn werken bevragen de beeldenmassa die door de media wordt verspreid. Hij herwerkt, decontextualiseert en hercontextualiseert die beelden door soms canonieke werken te herinterpreteren, en door zijn eigen foto- en videowerk te mengen met beelden uit de pers of afkomstig van zoekmachines, met een benadering die dicht aanleunt bij sampling. Zijn werk werd onder meer getoond in New York, Venetië, Dakar, Londen, Dubai, Tunis, Johannesburg, Milaan, Marseille en Rabat.

Mourad Krinah *(They) Occupy Algiers*

Behangpapier, digitale print op papier, variabele dimensies, 2013

De titel verwijst naar de Occupy Wall Street-beweging, die begin 2010 in New York ontstond en zowat overal ter wereld navolging kreeg, met als symbool o.a. het beroemde masker van Guy Fawkes (uit Alan Moore's strip *V voor Vendetta*). De titel verwijst dus ironisch naar de wil die bij de bevolking leefde om de openbare ruimte in te nemen net op het moment dat het veiligheidsapparaat het meest zichtbare element was.

Het doel van dit werk is dan ook om de perceptie van de kijker op de proef te stellen en hem zo uit te nodigen een kritieke houding aan te nemen. Het procédé verloopt als volgt: een motief wordt gestileerd en oneindig vermenigvuldigd, wat het geheel de indruk geeft een geometrische compositie te zijn. Dit wordt nog versterkt door het gebruik van decoratief behang, een object dat de muren van binnenruimtes bekleedt en levens decoreert zonder dat we er nog langer aandacht aan besteden. Slechts door nauwgezet te observeren kan de toeschouwer de donkere en verontrustende aard van het motief opmerken. Dit dispositief is gebaseerd op een spel van visuele onderscheiding. Het is een metafoor voor de stroom van mediabeelden die hun leesbaarheid en betekenis hebben verloren.

Mourad Krinah
La Valse du Samedi

Reeks van vier afbeeldingen, digitale print op papier,
100×100 cm, 2011

La Valse du Samedi # 3 – Tribute to Paolo Uccello vertrekt van een luchtfoto van demonstranten die in 2011 tijdens een demonstratie omringd zijn door de Algerijnse politie. De titel verwijst naar De Slag bij San Romano van de Italiaanse renaissanceschilder Paolo Uccello, waarin lichamen en wapens zo los van elkaar bestaan dat het resulterende beeld bijna abstract is. Volgens Krinah veroorzaakt de manier waarop massamedia-beelden worden verspreid of door hun context gekadreerd, desinteresse en disidentificatie bij de toeschouwer.

— *Natascha Marie Llorens*

Algerije, een bruisende artistieke scene

Door Nadira Aklouche Laggoune, kunstcritica, curator, docente in Kunstgeschiedenis en -theorie. Directrice van het Musée Public National d'Art moderne et Contemporain d'Alger (MAMA).

Voor de Algerijnse artistieke wereld, met Algiers als smeltkroes, zijn de jaren 2000 een historisch moment dat een keerpunt betekent in haar geschiedenis. Vanaf de 'constructie' van de lokale artistieke moderne tendensen door de pioniers van de jaren '50, de doorbraak daarvan in de jaren '60 en '70 en de uitwerking van nieuwe esthetische idiomen die op hun beurt een impuls gaven aan de kunstenaars van de jaren '80, is de Algerijnse kunst blijven evolueren en werd meer gestructureerd. Maar dit traject kende een breuk in de jaren '90 die in de greep waren van het terrorisme. Gedurende tien jaar was de Algerijnse artistieke wereld uitgeschakeld. Het elan van de generatie plastische kunstenaars die toen rond de dertig was, werd gebroken; tentoonstellingsruimten verdwenen, de avant-garde van de lokale hedendaagse kunst werd gedecimeerd. De artistieke creatie was in 'stand-by' tot in de jaren 2000.

Met het einde van het terrorisme en zoals dat vaak het geval is na periodes van crises of conflicten, brachten de jaren 2000 een nieuwe wind die de artistieke wereld nieuwe impulsen gaf. Met een nieuwe generatie van twintigers en dertigers, die deze vreselijke periode niet bewust hebben meegemaakt, begon een periode van artistieke producties die aansluiten bij wat er op internationale schaal gebeurt. Deze nieuwe artiesten voeden zich met wat ze op televisie en het internet zien, met de nieuwe fotografische en mediatechnieken en met nieuwe benaderingen en plastische concepten, ook op het vlak van klassieke media.

Deze artistieke onstuimigheid beperkt zich niet tot de plastische kunsten, maar breidt zich ook uit tot verschillende andere domeinen van de contemporaine creatie. Vooral in Algiers komen felle en kritische discours

op gang die — vaak op een vrolijke ironische toon — actuele socioculturele en politieke kwesties aansnijden. Voor deze nieuwe manier om hun ideeën te propageren, trekken artiesten naar alternatieve ruimten (appartementen van vrienden, commerciële ruimten ter beschikking gesteld door bewoners, braakliggende terreinen of stedelijke ruimten) waar ze in alle vrijheid hun scherpe observaties over de sociale en politieke realiteit kunnen uiten.

Veranderingen, conflicten, economische kenteringen die ook culturele vormen en inhouden beïnvloeden, inspireren hen tot werken die de relatie van de kunst met de realiteit en de traditionele contexten die er de basis van vormen, gaan herdefiniëren. Er ontstaat een kunst die breekt met de bekrompen en reducerende visie van een culturele of identitaire specificiteit en ook met de voorgekauwde betekenisvelden die worden opgedrongen door erfgoedwording, de alomtegenwoordigheid van de herinnering en de esthetisering en institutionalisering ervan, en geen enkele plaats laten voor een symbolische benadering.

Deze kunstenaars (schilders, filmmakers, schrijvers, fotografen, street-art-kunstenaars, videasten, installatiemakers) maken werk dat zich verzet tegen de esthetische status quo. Ze creëren openingen, slaan bressen in de eenheidssmaak en trekken ten strijde tegen een passieve cultuurconsumptie. Ze ontginnen nieuwe terreinen als die van archieven, van geschiedenis, van de relatie tot de publieke ruimte, van een andere figuratie... Ze zijn tegelijk creatieve makers en burgers.

De Algerijnse contemporaine culturele wereld snijdt fundamentele kwesties aan zoals de symbolische en de kritische afstand, die voor de kunst meer dan noodzakelijk is. Hij wil de opkomst bevorderen van uiteenlopende en offensieve visies en ideeën die alle vormen zijn van verzet tegen de culturele en artistieke uniformering en een bredere blik op de relatie van de kunstenaar met de wereld openen.

Over Moussem Cities Algiers — Brussel februari 2020

Met het festival Moussem Cities richten Moussem en haar Brusselse partners jaarlijks hun blik op een metropool uit de MENA-regio. Steden met een rijke en cultureel diverse geschiedenis, maar vooral steden die door hun artistieke dynamiek een vitale rol spelen. Moussem Cities is een platform voor kunstenaars dat een licht werpt op een stedelijke artistieke context en een uitwisseling met Brussel voedt.

Na edities rond Tunis, Beiroet, Casablanca en Damascus, nodigen we u uit om Algiers te ontdekken. De havenstad, gesticht in de 4de eeuw VC als handelspost in Amazigh-land, werd achtereenvolgens bezet door de Romeinen, de Vandalen, de Byzantijnen en de Arabieren, de Turken en de Fransen. Na de onafhankelijkheid van Algerije in 1962 werd Algiers de hoofdstad van alle postkoloniale utopieën.

Vandaag is het een van de grootste metropolen in de Maghreb. Het is een stad van jongeren, van wanhoop en van hoop. Het is die jonge generatie die de wereld onlangs verraste door massaal op straat te komen om politieke en sociale hervormingen te eisen.

Moussem Cities is een project van Moussem Nomadisch Kunstencentrum in samenwerking met onze partners : Bozar, Kaaitheater, Nova, Passa Porta, VK Concerts, Itinérances.

Info & tickets: algiers.moussem.be

algiers.moussem.be

MOUSSEM
NOMADIC
ARTS CENTRE

**BO
ZAR**